

Rregullat e Administrimit të Tregut

Rregullat e Tregut – Shtojca 4

Bursa Shqiptare e Energjisë

1. Hyrje

- 1.1.** Këto Rregulla të Administrimit të Tregut janë nxjerrë nga Bursa Shqiptare e Energjisë mbi Rregullat e Tregut për Tregun Shqiptarë të Ditës në Avancë. Dispozitat në këtë dokument zbatohen tek të gjithë pjestarët e Bursës Shqipëtare të Energjisë në Tregun Shqiptarë të Ditës në Avancë.
- 1.2.** Është përgjegjësi e secilit Anëtar të veprorë në përputhje me Rregullat e Administrimit të Tregut në lidhje me të gjithë pjesën e organizimit. Çdo Anëtar, duhet të sigurojë që çdo person i përfshirë në Tregtim dhe/ose Faturim në emër të tij, duke përfshirë pjesëtarë të administratës dhe të tjerët që marrin vendime në lidhje me produktet përmes ushtrimit të detyrës, profesionit ose funksioneve të Pjesëmarrësve, janë subjekt i kufizimeve dhe detyrimeve që i mundësojnë Anëtarit të përmbushë në mënyrë efikase Rregullat e administrimit të Tregut.
- 1.3.** Me përjashtim të udhëzimeve nga Bursa Shqipëtare e Energjisë ose të përcaktuara ndryshe në këtë dokument, Tregu Mbikqyrës do të ketë autoritetin për të përfaqësuar dhe vepruar në emër të Bursës Shqiptare të Energjisë për të gjitha çështjet që rregullohen nga Rregullat e Administrimit të Tregut në adresim të “Bursës Shqiptare të Energjisë”, në këtë dokument do të interpretohet në përputhje me të. Tregu Mbikqyrës ka autoritetin të bëjë kërkesa për informacion siç parashikuar në nenin 6.1 si dhe të nxjerrë paralajmërime jo publike siç parashikuar në Nenin 8.2, pa përfshirë këtu lajmërimet publike ose shlyerjen e Gjobës.

2. Pajtueshmëria me Ligjin e Aplikueshëm

- 2.1.** Çdo anëtar duhet në çdo kohë të zbatojë Legjislacionin në fuqi dhe Rregullat e Administrimit të Tregut.

3. Interpretimi

- 3.1.** Termat në Rregullat e Administrimit të Tregut do të kenë, nëse nuk ka përcaktim në këtë dokument, kanë kuptim të njëjtë me ato të Përkufizimeve në Termat e përgjithshme në Rregullat e Tregut.
- 3.2. Informacion i Brendshëm**” për qëllime të Rregullave të Administrimit të Tregut, termi “ka të bëjë me informacionin që nuk është bërë ende publik, i cili lidhet direkt ose indirekt, me një ose më shumë Produkte, dhe që po të ishte bërë publik, mund të ndikonte në çmimet e këtyre Produkteve.

(a) Termi “**Informacion**” do të thotë:

- i. Informacion që është kërkuar të bëhet publik në përputhje me këto Rregulla, kontrata apo praktika të Tregut Shqiptar të Ditës në Avancë, me kusht që ky informacion të ketë një efekt të rëndësishëm në çmimet e produkteve;
- ii. Informacioni që është kërkuar të bëhet Publik në përputhje me Ligjin në fuqi, duke përfshirë rregullat e nxjerra nga ndonjë organ rregullator me kusht që ky informacion të ketë një efekt të rëndësishëm në çmimet e produkteve;
- iii. Informacione të tjera që një anëtar mund të përdorë si pjesë e parimit bazë për hyrjen në një shit-blerje ose porositjen e një Produkti.

(b) Termi “**natyre të caktuar**” do të thotë informacion që parashikon një sërë rrethanash të cilat ekzistojnë, ose në mënyrë të arsyeshme mund të pritët që të vijnë në ekzistencë, ose një ngjarje e cila ka ndodhur ose në mënyrë të arsyeshme pritët që të ndodhë, dhe nëse është specifikuar mjaftueshëm mundëson arritjen në përfundimin e një efekti të mundshëm për atë grup rrethanash ose ngjarjesh, të tillë që mund të ndikojë në çmimin e produktit.

3.3. Në rast konflikti midis këtyre rregullave dhe dispozitave të Rregullave të Tregut, që nuk mund të zgjidhet nëpërmjet parimeve të zbatueshme të interpretimit, Rregullat e Tregut do të mbizotërojnë për sa ka lidhje me çështjet që trajtohen nga këto Rregulla.

3.4. Rregullat e Administrimit të Tregut janë të detyrueshme për zbatim nga anëtarët.

4. SJELLJA E MIRË NË BIZNES

4.1. Anëtarët, duhet që në çdo rast të veprojnë në përputhje me këto Rregulla, kur përfshihen në tregti ose aktivitete me Produktet dhe duhet të kërkojnë integritet dhe eficiencë nga Tregu Shqiptar i Ditës në Avancë. Antarët duhet të marrin përsipër çdo detyrim rregullator ose ligjor, çdo standart të përshtatshëm profesional si dhe nevojën e Tregut të Ditës në Avancë që të operojë ndershmërisht dhe me eficiencë për të gjithë Pjesëtarët.

4.2. Çdo anëtar duhet të sigurojë që çdo Porosi e vendosur nga ai, të reflektojë një blerje apo shitje të vërtetë dhe se të gjitha transaksionet në të cilat është palë janë të vërteta.

4.3. Një anëtar nuk mund të ndikojë në asnjë mënyrë çmimin ose strukturat e çmimit të Tregut Shqiptar të Ditës në Avancë ose të pengojë hyrjen e pjesëmarrësve të tjerë në treg.

- 4.4. Pjesëtarët nuk duhet të aplikojnë metoda të paarsyeshme në tregti dhe duhet të kërkojnë gjithmonë të zbatojnë praktikën e biznesit më të mirë.

5. Kërkesat për transparencë

- 5.1. Çdo pjesëtar duhet të bëjë publik çdo informacion i cili është vendosur në këtë Nennen lidhur me Tregun Shqiptar të Ditës në Avancë për energjinë elektrike, lidhur me biznesin ose objektet për të cilat anëtari në fjalë zotëron ose kontrollon, ose për çështje për të cilat anëtari është përgjegjës në tërësi ose pjesërisht.

Këto informacione të kërkuara nuk kanë lidhje me informacionin e planifikimit dhe strategjitë e ndjekura nga Pjesëmarrësi.

Informacioni duhet të mendohet për të ardhmen e Tregut Shqiptar të Ditës në Avancë nëse ky informacion lidhet me biznesin brenda tregut energjistik Shqiptar.

- 5.2. Informacioni që mund të bëhet publik, sipas Nennenit 5.1, do të kufizohet vetëm në informacionin që lidhet me lehtësimin në prodhim, konsum ose transmetim të energjisë elektrike që kanë të bëjnë me:
- (a) Çdo ndërprerje, kufizim, zgjerim ose ndarje e kapacitetit 100 MW ose më shumë, për një Njësi Prodhimi ose Njësi Konsumi, ose 100 MW ose më shumë për një Njësi Prodhimi me një kapacitet të instaluar prej 200 MW ose më shumë, deri në 3 vite më parë, përfshirë azhornimin e këtij informacioni;
 - (b) Çdo ndërprerje, ngushtim, kufizim, përhapje ose ç'montim i kapacitetit në rrjetin e transmetimit duke afektuar kapacitetet ndërzonale nga 100 MW ose më shumë, deri në 3 vite më parë, përfshirë azhornimin e këtij informacioni;
 - (c) Çdo ndërprerje, ngushtim, kufizim, përhapje ose ndarje e kapacitetit në rrjetin e transmetimit duke afektuar ushqim me energji elektrike dhe/ose konsumin nga 100 MW ose më shumë, deri në 3 vjet më parë, përfshirë azhornimin e këtij informacioni;
 - (d) Çdo porosi e humbur ose me të meta e kryer në Tregun Shqiptar të Ditës në Avancë nga 200 MW ose më shumë;
 - (e) Çdo informacion që mund të ndikojë në mënyrë të ndjeshme çmimet e një ose më shumë derivate bazuar në Produktet nëse bëhen publike;

(f) Çdo Informacion i Brendshëm i pa përfshirë në paragrafët (a) dhe (e).

5.3. Kur informacioni është subjekt kërkesave për transparencë sipas Nenparashikimeve të nenit 5, ndarja e informacionit me publikun do të përmbajë një minimum të informacionit mbi:

- (a) Njësitë e Gjenerimit, Njësitë e Prodhimit, Njësitë e Konsumit ose linjës;
- (b) Koha e marrjes së vendimit ose përsëritja e ngjarjes;
- (c) Kapaciteti i instaluar në MW;
- (d) Kapaciteti i disponueshëm në treg në MW;
- (e) Koha e parashikuar e nisjes dhe e mbylljes së ngjarjes;
- (f) Shkaku i ngjarjes;
- (g) Nëse informacioni lidhet me ndërprerjen, përhapjen ose ndarjen e kapacitetit duke afektuar 400 MW ose më shumë, brenda 3 viteve kalenderike, një ndikim pasigurie lidhur me zgjatjen e ngjarjes do të shfaqet në shkallë nga 1 deri në 6 si më poshtë:
 - 1. +/- 6 orë;
 - 2. +/- 24 orë;
 - 3. +/- 3 ditë;
 - 4. +/- 7 ditë;
 - 5. +/- 31 ditë;
 - 6. Të tjera.

5.4. Çdo Informacion që do të publikohet sipas nenit Nen 5 të kësaj Rregulloreje, duhet të publikohet sa më shpejtë që të jetë e mundur, dhe jo më vonë se 60 minuta nga koha e ngjarjes e cila sjell këtë informacion. Një informacion i tillë do të shfaqet publikisht si një Mesazh Tregu Urgjent (MTU).

- (a) Një anëtar mundet që, duke mbajtur vetë përgjegjësi, në raste të veçanta, të vonojë publikimin e informacionit në mënyrë të tillë që të mos çënojë interesin e tij legjitim dhe me kusht që një vonesë e tillë të mos konfuzojë publikun dhe me kusht që anëtari është i aftë të garantojë konfidencialitetin e atij informacioni dhe nuk do të marrë vendime që lidhen me tregtimin e Produkteve, bazuar mbi këtë informacion.
- (b) Kur një Anëtar ose një person i punësuar nga ai, ose që vepron në emer të tij, shfaq informacionin siç është parashikuar në Nennenin 5, në ushtrimin normal të funksionit nga punonjësi i tij, profesioni ose detyrimet, ai Pjesëmarrës ose person duhet të sigurojë njëkohëshit bërjen publike për atë informacion lidhur me pikën 5.4, paragrafi i parë. Në ngjarjet e rrjedhjes së informacionit jo të qëllimshme, pjesëmarrësi i tregut duhet të sigurojë bërjen publike të plotë dhe efektive të informacionit sa më shpejtë që të jetë e mundur, duke ndjekur rrjedhjen e paqëllimshme të këtij informacioni. Ky Nen nuk do të zbatohet nëse një person merr një informacion kur ka për detyrë konfidencialitetin, pavarësisht nëse ky detyrim buron nga ligji, rregullat, nenet e kontratës.

- 5.5. Në rastin e MTU, në lidhje me një kufizim, ndërprerje, përhapje apo ç'montim të kapacitetit duke afektuar 400 MW ose më shumë, ku në të cilën Bursa Shqiptare e Energjisë përcakton në diskrecionin e saj absolut që një MTU nuk përshkruan informacionin e përshtatshëm, ose ka pasur disa mesazhe të tilla për të njëjtën ngjarje, Bursa Shqiptare e Energjisë mund ti kërkojë Pjesëmarrësve të paraqesin një informacion të zgjeruar në treg. Informacioni i detajuar duhet ti përmbahet kërkesave të Bursës Shqiptare të Energjisë. Bursa Shqiptare e Energjisë mund të vendosë një afat të arsyeshëm për paraqitjen e MTU, dhe MTU mund të publikohet nga Bursa Shqiptare e Energjisë.

6. DETYRIMI PËR TË DHËNË INFORMACION BURSËS SHQIPTARE TË ENERGISË

- 6.1. Në zbatim të nenit 6, Antarët janë të detyruar të sigurojnë të gjithë informacionin që Bursa Shqiptare e Energjisë konsideron të përshtatshëm, si në kontekstin e performancës së rolit të saj monitorues, ose në kontekstin e çdo hetimi të ndonjë shkelje të Rregullave të Administrimit të Tregut që dyshohen të jenë shkelur ose të pajtohet me Ligjin në fuqi sa më shpejt që të jetë e mundur, bashkëlidhur me të dhe një kërkesë nga Bursa Shqiptare e Energjisë. Anëtarët duhet të kryejnë të gjitha masat e nevojshme me palët e treta në mënyrë që të sigurojnë që ata janë në gjendje të përmbushin detyrimet e tyre sipas këtij neni.
- 6.2. Antarët duhet të sigurojnë që zyrtarët e tyre, të punësuarit, agjentët dhe personeli mbështetës duhet t'i përmbahen detyrimeve të përcaktuara në paragrafin 6.1 të këtij neni.
- 6.3. Çdo Anëtar pranon që:
- (a) Bursa Shqiptare e Energjisë mundet që herë pas here, pavarësisht nëse një informacion i caktuar është marrë në kontekstin e një hetimi apo jo, të sigurojë informacionin mbi aktivitetin Tregtar ose informacione të tjera të rëndësishme tek Autoriteti Rregullator përkatës. Ky informacion mundet t'ju sigurohet gjithashtu edhe ekipeve të mbikqyrjes së tregut të tregjeve të tjera përkatëse ose OST-ve, gjithmonë me kusht që të ketë një marrëveshje të shkruar ndërmjet Bursës Shqiptare të Energjisë dhe një tregu përkatës ose OST-së që kufizon përdorimin e informacionit të përbashkët për qëllim të tregut mbikqyrës dhe duke garantuar trajtimin konfidencial të këtij informacioni;
 - (b) Të gjitha komunikimet me Bursën Shqiptare të Energjisë dhe ekipet Mbikqyrëse të Tregut duhet të regjistrohen, ruhen dhe të përdoren për monitorimin e përputhshmërisë së tyre me ligjin e aplikueshëm dhe Rregullat e Administrimit të Tregut. Çdo Anëtar duhet të sigurojë miratimin e nevojshëm nga të gjithë përfaqësuesit, punonjësit dhe agjentët e tij, përpara se të komunikojë me Bursën Shqiptare të Energjisë në emër të Anëtarit.

- 6.4. Komunikimet ndërmjet antarëve dhe Bursës Shqiptare të Energjisë mund të përfshijë të dhëna lidhur me individët në masë që një informacion i tillë të përbëjë informacion të përshtatshëm apo është i nevojshëm.
- 6.5. Parashikimet e nenit 6 nuk do të interpretohen në kundërshtim me detyrimin e një anëtari për të zbatuar legjislacionin në fuqi.
- 6.6. Informacioni i marrë në përputhje me nenin 6, do të përdoret vetëm për qëllim të mbikqyrjes së Rregullave të Administrimit të Tregut dhe Ligjit në Fuqi, përfshirë hetimin e shkeljeve të dyshuara.

7. PUBLIKIMI I INFORMACIONIT LIDHUR ME HETIMIN

- 7.1. Bursa Shqiptare e Energjisë mund të bëjë publik fillimin e hetimit për çdo çështje të veçantë, duke siguruar që identiteti i Anëtarit të mos shfaqet. Bursa Shqiptare e Energjisë mund të bëjë publik identitetin e një anëtari nën hetim, vetëm nëse, në diskrecion të Bursës Shqiptare të Energjisë, një publikim i tillë është i nevojshëm për të mbështetur integritetin e tregut, ose të parandalojë dëme të pajustificuara dhe/ose humbjen e reputacionit të një Anëtari tjetër, dhe nëse pasojat e parashikuara të publikimit të identitetit konsiderohen më pak të dëmshme sesa ato për shkak të publikimit. Një anëtar identiteti të cilit i është bërë publik emri në përputhje me këtë nen mund të kerkojë nga Bursa Shqiptare e Energjisë të shfaqë dhe bëjë publike rezultatet e këtij hetimi.
- 7.2. Bursa Shqiptare e Energjisë mund të bëjë publike rezultatit e çdo hetimi i cili çon në një paralajmërim publik ose shkelje të këtyre rregullave, sipas nenit 8, duke përfshirë edhe identitetin e Anëtarit. Bursa Shqiptare e Energjisë mund të riprodhojë dhe/ose të publikojë çdo informacion të mbledhur nga hetimi deri në atë masë që referenca të tilla të jenë të arsyeshme për Bursën Shqiptare të Energjisë, në lidhje me vendimin e tij ose arsyet e vendimit të tij. Bursa Shqiptare e Energjisë do të publikojë informacionin sipas nenit 7 në mënyrë të paanëshme, duke njoftuar paraprakisht Anëtarin që është subjekt i hetimit dhe/ose masave disiplinore.

8. MASAT DISIPLINORE

- 8.1. Çdo shkelje e këtyre Rregullave të Administrimit të Tregut do të konsiderohet si Ngjarje e Pa-pajtueshmërisë ose Ngjarje Thelbësore e Pa-pajtueshmërisë në përputhje me Rregullat e Tregutit - Termat e Përgjithshme.
- 8.2. Në rastin e një ngjarje të Pa-pajtueshmërisë, siç është parashikuar më sipër në nenin 8.1, Bursa Shqiptare e Energjisë ka të drejtën të nxjerrë një njoftim jo publik lidhur me shkeljen e Anëtarit, duke kërkuar që Anëtari të shmangë shkakun i cili ka çuar në shkelje , brenda 15 ditëve kalendarike, pas njoftimit që Bursa Shqiptare e Energjisë ka dërguar njoftimin e shkeljes Anëtarit.

- 8.3. Në rast se shkelja e parashikuar sipas nenit 8.2 të këtyre rregullave nuk është korrigjuar sipas njoftimit të dhënë, kjo shkelje do të konsiderohet si Ngjarje Thelbësore e Pajtueshmërisë dhe do të zbatohen nenet 10.3 dhe 10.4 të Rregullave të Tregtimit – Kushtet e Përgjithshme.
- 8.4. Asgjë në këtë nen nuk do të kufizojë të drejtat dhe detyrimet e një anëtari sipas Ligjit në Fuqi dhe çdo veprim disiplinor i vendosur më poshtë do të jetë në shtesë të çfarë do lloj veprimi disiplinor ose gjobave të vendosura nga subjekte të tjera përveç Bursës Shqiptare e Energjisë në përputhje me Ligjin në fuqi.

9. PROCEDURAT PER HETIMIN E SHKELJES DHE MASAVE DISPLINORE

9.1. Të përgjithshme

- (a) Në këtë nen përcaktohen procedurat që ndiqen për hetim nga/ose në emër të Bursës Shqiptare të Energjisë për shkeljet e mundshme të këtyre Rregullave ose Ligjit në fuqi.

9.2. Hetimet dhe Rekomandimet e Mbikqyrjes së Tregut

- (a) Nëse Mbikqyrësi i Tregut dyshon nëse ka një shkelje të Rregullave të Administrimit të Tregut ose Ligjit në fuqi, mund të fillojë një hetim. Hetime të tilla mund të fillohen me iniciativën e Mbikqyrësit të Tregut, pavarësisht nëse Anëtari ka njohuri për përfshirjen.
- (b) Nëse Mbikqyrësi i Tregut ka dyshime për shkeljen e këtyre Rregullave, mundet që me gjykimin e tij të njoftojë Bordin Rregullatorë:

- i. Nëse Mbikqyrësi i Tregut ka dyshime për shkeljen e këtyre Rregullave, mundet që në gjykimin e tij, të rekomandojë masa disiplinore kundër anëtarëve të përfshirë, siç parashikohet edhe më poshtë;
- ii. Mbikqyrësi i Tregut mund të nxjerrë njoftime paraprake jo publike për Anëtarët, siç përcaktohet në nenin 8.2 të kësaj Rregullore, pa konsultimin me Bordin e Drejtorëve të Bursës Shqiptare të Energjisë.
- iii. Nëse hetimi i kryer nga Mbikqyrësi i Tregut ka dyshime për shkelje të Ligjit në fuqi, mundet që në gjykimin e tij, të raportojë tek Bordi Rregullator.

9.3. Vendimi i Bursës Shqiptare të Energjisë

- (a) Bordi drejtues i Bursës Shqiptare të Energjisë në gjykimin e plotë të tij, do të vendosë masën disiplinore që do të zbatohen kundrejt Anëtarit. Bordi Drejtues i Bursës Shqiptare të Energjisë mund t'ia delegojë këtë vendim Drejtorit Ekzekutiv të Bursës Shqiptare të Energjisë.

(b) Vendimi i Bursës Shqiptare të Energjisë do t'i njoftohet me shkrim Anëtarit përkatës. Në rastin kur Bursa Shqiptare e Energjisë publikon vendimin, Anëtari duhet të njoftohet përpara publikimit të këtij vendimi.